

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ

ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ (ਪ੍ਰਵਾਨਕਰਤਾ), ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ,-- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1956 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 207-ਡੀ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1898 ਦਾ V) -ਧਾਰਾ 337(3) - ਦਾ ਵਸਤੂ - ਮਾਫੀ ਦਾ ਅਨੁਦਾਨ - ਮਾਫੀ ਦਾ ਭਾਵ ਕੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ -ਪ੍ਰਵਾਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੀ-ਕੀ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ -ਪ੍ਰਵਾਨਕਰਤਾ, ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਧਾਰਾ 337(3)- ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ- ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ 498-ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ-ਕੀ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ- ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ -ਪ੍ਰਵਾਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਭਿਆਸ- ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਘ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਪਰਤਾਵੇ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਤਾਵੇ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ, ਇਸਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਹੈ। ਮੁਆਫੀ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਧ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ, ਪੂਰਵ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋੜਨ ਲਈ ਮਾਫੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਾਫੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੈਦੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਜੇ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕੈਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਫ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ 498 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਤਲ ਆਦਿ ਦੇ ਜੁਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ "ਸ਼ੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ/ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅੰਤ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੈਦੀ ਦੇ ਜੁਲਮ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੇਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਰਕ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (*cessante ratione lex ipsa cesat*) ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੋਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੀ ਨੰਬਰ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਸਫੀਕ ਹੁਸੈਨ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ, ਮਿਤੀ 19 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਚਾਰਜ: ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13, ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ 1923 ਦਾ ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਐਕਟ XIX।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

ਇਹ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 4/ ਵਿੱਚ 19 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਫੀਕ ਹੁਸੈਨ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 435 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 1956 ਦਾ 3, ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਨੰਦਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਆਫੀਸੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ (1923 ਦਾ ਐਕਟ XIX) ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇਸ਼ੀ (1)) F. X. Jacobs, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਪ੍ਰੈਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਫੋਰਮੈਨ (ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ)। (2) ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਚੱਡਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ। (3) ਬੰਬਈ ਦੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਮੋਰ, ਅਤੇ (4) ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਜੀ. ਕੋਠਾਰੀ ਵੀ ਬੰਬਈ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ;

ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

9 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਅਤੇ 165-ਏ, ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਟਰੀਟ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 179 ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ (1947 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 11), ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। । ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1956-57 ਲਈ ਬਜਟ ਦੇ ਕੁਝ ਕਥਿਤ ਲੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਏ ਐਲ ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 22 ਮਾਰਚ 1956 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਡੀ ਡੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਫੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਚੱਡਾ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਕੁਝ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਜੀ ਕੋਠਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ "ਏ" ਵਿੱਚ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚੀਫ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੰਬਈ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਉਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਚਾਰਜ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ 14 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਜੀ. ਕੋਠਾਰੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ੀ 23 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 7 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਦਵਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 7 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੀਰਾ ਲਾਲ, ਜੀ. ਕੋਠਾਰੀ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। 23 ਜੁਲਾਈ, 1956। ਪਿਛਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਏ. ਐਲ. ਮਹਿਰਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ

ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਗਏ। ਇਹ ਨੁਕਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

(1) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ 120-ਬੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਭਾਗ 11 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

(2) ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੇਸ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।

(3) ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ।

(4) ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਜ਼ਾਬਤਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸ਼ੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

4. ਇਹਨਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਨ: -

5. (1) ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।

(3) ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਐੱਨ.ਐੱਲ. ਮੋਰ ਅਤੇ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਜੀ. ਘੋਬਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

(4) ਦੇਸ਼ੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

6. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਗੈਰ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਲਈ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

8. ਨੁਕਤੇ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2:— ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ ਇਸ ਖੇਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸੇਧਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ, ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਹੋਵੇਗੀ।

9. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ;

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(3) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 161, 165, 165-ਏ, 216-ਏ, 369, 401, 435 ਅਤੇ 477-ਏ।

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 120-P, I.P.C ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਫੀਸੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਰੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਾ ਕਰੇ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਸੌਂਪੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਜਦੋਂ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ, ਜਿਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

11. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪ ਧਾਰਾ (2-ਏ), ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮਾਫੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ

ਹਨ ਇਹ ਵਿਸਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੇਸੀ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੇਸੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀਕਰਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ 339 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸਦੀ ਛੋਟ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਸੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਇੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੀਆਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:- ਹਰੂਮਲ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (A.I.R. 1915 Sind 43), ਇਸਮਾਈਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (A.I.R. 1925 Nag. 409), ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (A.I.R. 1921 All. 23), ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਚਰਨ (I.L.R. 11 All. 79)।

12. ਇਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਨੀਲੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (A. I.R. 1951 Assam 122(2)) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਕੀ ਮਾਫੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਵੈਧ ਰਹੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜੋ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 477 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੇਸੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 120-ਬੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਜੋ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਰ ਜਾਂਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੇਸੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੜਾਅ ਉਹ ਪੜਾਅ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮ, ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2-ਏ) ਉਪਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦ "ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ" ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ, 337 ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਨੰਦਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ 337 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ

ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ ਉਪਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

13. ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਪ ਧਾਰਾ (2-A) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੇਖ "an" 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ "ਜੇ ਉਹ (ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ) ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ।" ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ "ਅਪਰਾਧ" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਲੇਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ/ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ "ਅਪਰਾਧ" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਲੇਖ, ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਪਰਾਧ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 337, ਉਪਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਰਸਿੰਘ ਦਾਸ ਦੀ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਲਖੋਟੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (A.I.R. 1954 Cal. 451), ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਦਵਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਨੰ: 1 ਅਤੇ 2, ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

15. ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 3:- ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਹ ਦੋ ਗੁਣਾ ਸਨ; (1) ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨਗੀਆਂ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ; (2) ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ।

16. ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸਾਹਬਰਾਓ ਬਾਜੀਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸੂਰਯਭਾਨ ਜਿਬਲਾਜੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (A.I.R. 1948 Nag. 251) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ

ਵਰਧਾ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਭੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ "ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਦਾ ਖੇਤਰ" ਸੀ। ਵਰਧਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮਰੋਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਧਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਕੇਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 188 (ਜੋ ਕਿ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਲੱਭਿਆ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਉੱਥੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ" ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਣ ਵੇਲੇ ਉਸਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂਕਿ ਕੇਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 188 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਾਧੂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਤਰਕਪੂਰਨ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਸਾਹਬਰਾਓ ਬਾਜੀਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸੂਰਯਭਾਨ ਜਿਬਲੀਜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੰਬਈ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ, 1956 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ, 1955 ਦੇ 4 ਵੇਂ ਹਫਤੇ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ, 1956 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 109, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਦੋ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

18. ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਗੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

19. ਨੁਕਤਾ ਨੰ. 4;

ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀਆਂ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀਆਂ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਅਕਾਦਮਿਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਾਬਤਾ ਫੰਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਫੀਸੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰੁਸਤਮਜੀ ਬੰਨਾਜੀ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (A.I.R 1948 Nag. 251) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਣਗਿਣਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 4(1) ਕੋਡ ਦਾ)(h) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਿੱਖਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 251, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 251 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਚ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅੰਦਰ।

20. ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜੇ.ਜੀ. ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਨ. ਮੋਹਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਬਿਪਿਨ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਇਹ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਜਟ ਲੀਕੇਜ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

9 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 1956-57 ਦੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 165ਏ, 120-ਬੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਫੋਰਮੈਨ ਐੱਫ.ਐਕਸ. ਜੈਕਬਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਵਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ, ਡੀ.ਪੀ. ਚੱਢਾ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ, ਮਰਕਰੀ ਪੇਂਟਸ ਅਤੇ ਵਾਰਨਿਸ਼, ਬੰਬਈ ਦੇ ਸੇਲਜ਼ ਮੈਨੇਜਰ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿਲੇਨਰ ਐਨ.ਐਲ. ਮੋਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਜੀ.ਐਲ. ਕੋਠਾਰੀ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। 23 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਫੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਸੀ। ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਗਿਆਨ। ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਕੈਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ ਕਈ ਸੁਣਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਪਰ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 23 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 7 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਨੰਦਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 165ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਕਰੇਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਫੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਹਿਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 165-ਏ, 120-ਬੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਕੋਠਾਰੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਣ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ। ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ, ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ

ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਣਯੋਗ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

(1) ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਮਾਫ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।

(3) ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਕੋਠਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

(4) ਕੈਦੀ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਨੁਕਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਕੋਠਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮਿਸਟਰ ਜੇ.ਜੀ. ਸੇਠੀ, ਜੋ ਮਹਿਰਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਅਜੀਬ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਨੂੰ 23 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੈਨੂੰ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਘੀ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਤਾਵੇ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੋਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਠੇ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:-

"337(1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 161, 165, 165A, 216A 369, 401, 435 ਅਤੇ 477A, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ.. ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ. ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ;

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ

(1A)

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2A)

(2ਬੀ)

(3) ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੋ ਸਹਾਇਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ: -

(1) ਕੀ ਮਹਿਰਾ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਆਫ-ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 337 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਫੀ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

(1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਅਪਰਾਧ;

(2) ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(3) ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 161, 165, 165A, 216A, 369, 401, 435 ਅਤੇ 477A ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ।

ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀ (1) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ; (b) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 165ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਹੁਣ ਰਾਜ ਨੇ ਕੈਦੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਫਿਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਂਡਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਅਪਰਾਧ" ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਹਿਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਮਹਿਰਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਬੇਨਤੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਏ.ਜੇ. ਪੇਲਰੀਸ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (A.I.R. 1954 S.C. 616), ਦਾ ਥਾਇਟ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਰਾਤੀ ਰਾਮ (I.L.R. 12 Lah. 635, 639.) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਪਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਫੀ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ, ਇਸਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਹੈ। ਮੁਆਫੀ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਧ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮਾਫੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ, ਪੂਰਵ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਮਾਫੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੈਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕੈਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਆਰੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (A.I.R. 1955 NUC (Madhya Bharat) 5650), ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਜ (I.L.R. 12 Lah. 604, 613.) ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪ ਗਾਰਲੈਂਡ (18 U.S.L. Ed. 366), ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ: -

"ਇੱਕ ਮਾਫੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ: ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਫੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅਟੈਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਦਮੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀਮਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਰਏ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "

ਧਾਰਾ 337 ਕਿਸੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਲਈ ਉਹ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ

ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ।

ਹੁਣ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਹਨ ਜੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 497 ਅਤੇ 498 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੋਵੇ? ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਧਾਰਾ 498 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਉਪਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 497 ਅਤੇ 498 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਜਨਰਲ ਕਰੁਪਾ ਸਰਵਈ ਬਨਾਮ ਕੁੰਡਾਰੂ (1), ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (A.I.R. 1927 Sind 173) 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ "ਸ਼ੱਲ (shall)" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ/ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਕੈਦੀ *ਭਵਾਨੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* (A.I.R. 1956 Bhopal 4), *ਕਰੁਪਾ ਸਰਵਾਈ ਬਨਾਮ ਕੁੰਡਾਰੂ* (A.I.R. 1952 Mad. 833) ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੈਦੀਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਲਾਨ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਫੀਸੀਅਲ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ 5(2) ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੇਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੀ ਰਾਏ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ" ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ/ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ 15 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਕਿ ਕੀ ਕੈਦੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਦੇਰੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸੰਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਉਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 337 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਡਗਦੂ ਬਾਪੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (*cessante nationale lex ipsa cesat in re Dagdoo Babu*) (I.L.R. 46 Bom. 120.). ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਪੈਰੋਲ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲਿਸਟਰ-ਜਨਰਲ ਦਾ ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ 1956 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 207-ਡੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੋਠਾਰੀ, ਚੱਢਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨਜ਼ੂਰਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀਕਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੌਂਪੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 439 ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 526(1) (ਈ) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 526(1)(e) (iv) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਘਾਸਵਾਲਾ, ਜੋ ਕੋਠਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਦੁਆਰਾ 7 ਜੁਲਾਈ 1956 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕੋਠਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਠਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਘਾਸਵਾਲਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਉਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕੋ ਇਕ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੈਦੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਆਮ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਏ.ਐਲ. ਮਹਿਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ, ਇਹ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਮਹਿਰਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਕਰਾਂਗਾ।

ਟੈਕ ਚੰਦ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।